

กรมควบคุมโรค
สำนักวัณโรค

คู่มือ

Mobile DOT

การรักษาผู้ป่วยวัณโรคแบบมีพี่เลี้ยง
ผ่านระบบ VDO Call โทรศัพท์เคลื่อนที่

การรักษาผู้ป่วยวัณโรคแบบมีที่เลี้ยงฆ่าระบบ VDO Call

โทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile DOT)

หลักการและเหตุผล

วัณโรคเป็นโรคติดต่อสำคัญที่ยังเป็นปัญหาสาธารณสุข เป็นสาเหตุสำคัญของการป่วยและการตายในหลายๆ ประเทศทั่วโลก กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้ดำเนินงานควบคุมวัณโรคตามแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานควบคุมวัณโรคแห่งชาติ โดยอาศัยเครือข่ายการประสานความร่วมมือของหน่วยงาน และสถานบริการสาธารณสุขทุกระดับทั้งภาครัฐและเอกชนในการมีส่วนร่วมในการควบคุมวัณโรค เพื่อให้การดำเนินงานวัณโรคเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานการดำเนินงานวัณโรคแห่งชาติ ให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล และหนึ่งในยุทธศาสตร์การดำเนินงานควบคุมวัณโรคนั้นคือ DOTS strategy คือยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการดำเนินงาน โดยการค้นหาผู้ป่วยด้วยการตรวจทางห้องปฏิบัติการที่มีระบบประกันคุณภาพที่ได้มาตรฐาน มีการจัดหายาที่มีคุณภาพและเพียงพอ มีการติดตามและประเมินผล สนับสนุนการรักษาผู้ป่วยให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและครบกำหนดการรักษา ซึ่งรวมไปถึงการกำกับกับการกินยาแบบมีที่เลี้ยง (DOT) ที่มีผลการวิจัยว่าสามารถช่วยส่งเสริมให้ผู้ป่วยรักษาหายได้ดีที่สุด

ในโลกปัจจุบันเทคโนโลยีได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว มีระบบการสื่อสารที่ไร้ขีดจำกัด มีระบบติดต่อสื่อสารผ่าน Internet มีเครือข่ายการสื่อสารทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งมีทั้งการสื่อสารแบบเห็นภาพผู้สนทนาทั้งสองฝ่ายได้ (VDO Call) เพื่อเป็นการพัฒนางานควบคุมวัณโรคให้เข้ากับเทคโนโลยีใหม่ สำนักวัณโรค กรมควบคุมโรค จึงเห็นควรนำเอาระบบเทคโนโลยีการสื่อสารในรูปแบบ VDO Call มาปรับใช้ในการกำกับการกินยาแบบมีที่เลี้ยง (DOT) โดยจัดทำเป็นโครงการ การรักษาผู้ป่วยวัณโรคแบบมีที่เลี้ยงผ่านระบบ VDO Call โทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile DOT) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำ DOT เพิ่มประสิทธิภาพในการรักษาหาย (Success Rate) ผู้ป่วยวัณโรคในกลุ่มเสี่ยงและลดความเสี่ยงของการขาดยาในการรักษาอันจะนำไปสู่การลดปัญหาวัณโรคต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการรักษาหาย (Success Rate) ผู้ป่วยวัณโรคในกลุ่มเสี่ยง
๒. เพื่อลดความเสี่ยงของการขาดยาในการรักษา
๓. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำ DOT ในกลุ่มเสี่ยงโดยผ่านระบบ VDO Call โทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile DOT)

เป้าหมาย ผลผลิตและตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

เป้าหมายของโครงการ	จำนวน	หน่วยนับ
ผู้ป่วยวัณโรค	256	คน
ผลผลิตของโครงการ	จำนวน	หน่วยนับ
ผู้ป่วยวัณโรคกลุ่มเป้าหมาย มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และหายขาดจากการป่วยเป็นวัณโรค	1	เรื่อง
ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ	จำนวน	หน่วยนับ
เชิงปริมาณ : อัตราความสำเร็จของการรักษา	95	ร้อยละ

กลุ่มเป้าหมาย

๑. ผู้ป่วยวัณโรคชนิดเชื้อดื้อยา (MDR-TB)
๒. ผู้ป่วยวัณโรคชนิดเชื้อดื้อยารุนแรง (XDR-TB)
๓. ผู้ป่วยวัณโรคชนิดเชื้อดื้อยา (MDR-TB) ที่เข้าโครงการ Shorter MDR-TB regimen
๔. ผู้ป่วยใหม่เสมหะบวก (New M+)
๕. ผู้ป่วยมีลักษณะการทำงานที่มีการเคลื่อนย้ายบ่อย (กรรมกร, ขับรถส่งของ, ส่งเอกสาร)
๖. ผู้ป่วยเคลื่อนย้ายลำบากผู้ป่วยติดเตียง
๗. ผู้ป่วยไร้ญาติ
๘. ผู้ป่วยที่ต้องการปกปิดข้อมูลส่วนตัว (ผู้ป่วยไม่ต้องการแสดงตน)
๙. ผู้ป่วยที่มีปัญหาต่างๆ ที่เสี่ยงต่อการขาดยา
๑๐. ผู้ป่วยที่สามารถใช้งานโทรศัพท์ที่ได้ตามวัตถุประสงค์ (ขึ้นอยู่กับวิจารณ์ญาณของเจ้าหน้าที่)
๑๑. เจ้าหน้าที่ (DOT watcher)

จำนวนเครื่องโทรศัพท์ ระยะเวลา Packge Internet และพื้นที่เป้าหมาย

No.	สคร.ที่	จำนวนเครื่อง		รวม	หมายเหตุ
		Package Internet (6 ต.)	Package Internet (20 ต.)		
1	1	20	3	23	
2	2	12	3	15	
3	3	12	3	15	
4	4	20	3	23	
5	5	20	3	23	
6	6	20	3	23	
7	7	12	3	15	
8	8	18	3	21	
9	9	12	3	15	
10	10	12	3	15	
11	11	18	3	21	
12	12	18	3	21	
13	สปคม.	10	3	13	
14	สำนักวัณโรค	15	15	30	
15	กทม.	5	3	8	

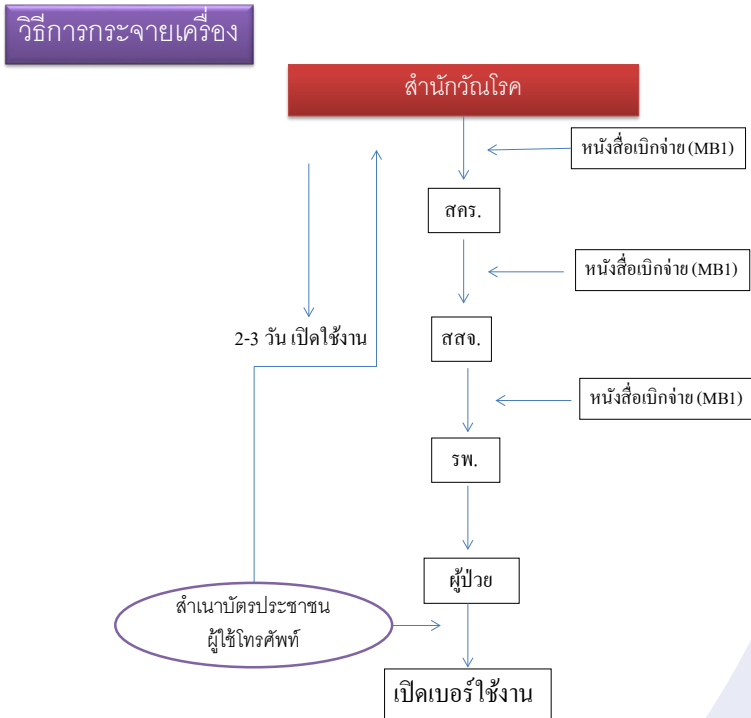
วิธีการดำเนินงาน

๑. ประชุมคณะทำงาน/คณะกรรมการชี้แจงการดำเนินงานโครงการ
๒. ประชุมวางแผนการดำเนินงานโครงการ การรักษาผู้ป่วยวัณโรคแบบมีที่เลี้ยงผ่านระบบ VDO Call โทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile DOT) สำหรับบุคลากรในพื้นที่เป้าหมาย
๓. พัฒนา/วิเคราะห์/ผลิตคู่มือการใช้เครื่องมือต่างๆในการดำเนินงานโครงการ
๔. ประชุม/อบรมการใช้เครื่องมือในการดำเนินงานโครงการ การรักษาผู้ป่วยวัณโรคแบบมีที่เลี้ยงผ่านระบบ VDO Call โทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile DOT) สำหรับบุคลากรในพื้นที่เป้าหมาย

๕. กระจายเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ไปยังกลุ่มเป้าหมาย
๖. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการ การรักษาผู้ป่วยวัณโรคแบบมีที่เลี้ยงผ่านระบบ VDO Call โทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile DOT) สำหรับบุคลากรในพื้นที่เป้าหมาย
๗. สรุปรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการ

การใช้โทรศัพท์

๑. ดำเนินการเบิก-จ่ายโทรศัพท์ไปยังพื้นที่เป้าหมายตามจำนวนกลุ่มเป้าหมายโดยใช้เอกสารหลักฐานการเบิกเครื่องโทรศัพท์มือถือพร้อมเบอร์ (MB๑)

๒. สามารถดาวน์โหลด หลักฐานเอกสาร Mobile DOT ได้ที่ Website สำนักวัณโรค

๓. เปิดใช้งานโทรศัพท์

๓.๑ การแจ้งการเปิดใช้งานโทรศัพท์

- แจ้งมายังสำนักวัณโรค (คุณวันดี แซ่มเชื้อ) โดยแนบเอกสารดังนี้

๑. หลักฐานเอกสารการเปิดใช้เบอร์โทรศัพท์มือถือ (เอกสาร MB๒)

๒. สำเนาบัตรประชาชนผู้ใช้

๓. ส่งมาที่ Fax. ๐๒-๒๑๒๑๔๐๘

๔. - คุณวันดี แซ่มเชื้อ โทร.๐๒-๒๑๒๒๒๗๙ ต่อ ๑๒๗๗

มือถือ. ๐๘๑-๗๐๔๒๕๒๓

- คุณชำนาญ ยูงไรสง โทร.๐๒-๒๑๒๒๒๗๙ ต่อ ๑๔๕๖

มือถือ ๐๘๙-๖๖๔๐๖๗๖

- เบอร์โทรศัพท์จะสามารถใช้งาน Internet ได้ภายในไม่เกิน ๒-๓ วัน

๓.๒ Package การใช้งานโทรศัพท์นั้นสามารถใช้ Internet ได้ใน Package ความเร็ว

๓GB ต่อเดือน ถ้าใช้ครบ ๓GB แล้วสามารถใช้ Internet ต่อได้

โดยมีความเร็ว ๓๘๔ Kbps. ไม่จำกัด

๓.๓ โทรศัพท์พร้อมเบอร์โทรนี้ ไม่มีค่าโทรศัพท์ หากจะโทรศัพท์ผ่านเบอร์ต้องให้

ผู้ใช้เติมเงินเอง แต่สามารถโทรผ่าน Internet ได้ทาง Application Line และ

Facebook หรือ Application อื่นๆ

๔. ดาวน์โหลด Application Line และ Facebook ใน App.Play store ลงใน

โทรศัพท์

๕. โทรศัพท์พร้อมเบอร์โทรนี้ต้องใช้ในการ VDO call สด ขณะที่ผู้ป่วยกิน กลืนยาวัณโรค

ทุกวัน ตลอดการรักษา โดยผ่าน Application Line หรือ Facebook หรือ Application

อื่นๆที่สารรถ VDO call ได้

๖. โทรศัพท์พร้อมเบอร์โทรนี้ สำนักวัณโรคเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ จะมอบให้ผู้ใช้ (ผู้ป่วย/เจ้า

หน้าที่)เป็นผู้ครอบครอง เมื่อรักษาหายตามกำหนดระยะเวลารักษา ผู้ที่ใช้จะต้องส่งคืนให้

กับผู้ถือลิขสิทธิ์ คือสำนักวัณโรค

๗. หากโทรศัพท์เสีย ไม่สามารถใช้งานได้ ให้ผู้ใช้ส่งคือมายังสำนักวัณโรค เพื่อซ่อม หรือ

เปลี่ยนเครื่อง หรือหาแนวทางแก้ไขต่อไป

๘. หากโทรศัพท์สูญหาย ผู้ใช้จะต้องไปร้องทุกข์ (แจ้งความ)กับสถานีตำรวจ ณ ท้องที่ และส่ง

เอกสารหนังสือบันทึก ถึงสำนักวัณโรค พร้อมหลักฐานการแจ้งความ

การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

๑. ติดตามความสำเร็จของการรักษาผู้ป่วยวัณโรคแบบมีที่เลี้ยงผ่านระบบ VDO Call โทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile DOT)
 - ๑.๑ ติดตามดู Sputum Invert เมื่อสิ้นสุดระยะเข้มข้นของการรักษา โดยให้เจ้าหน้าที่ ที่เป็น DOT watcher รายงานมาที่สำนักวัณโรคด้วยเอกสาร รายงานความก้าวหน้า (MB๓) ภายในวันที่ ๑๔ หรือ ๒ สัปดาห์แรกของต้น Cohort (ภายใน ๑๔ ตค., ๑๔ มค., ๑๔ เมย., กค.)
 - ๑.๒ ติดตามผลการรักษาเมื่อสิ้นสุดการรักษา โดยรายงานเช่นเดียวกับกร รายงาน Sputum Invert
๒. ติดตามการใช้งานโทรศัพท์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ
 - ๒.๑ โดยให้เจ้าหน้าที่ ที่เป็น DOT watcher จับภาพหน้าจอ (Capture) ขณะทำการ VDO call สด การกลืน กินยาของผู้ป่วยวัณโรค อย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง เพื่อการเรียกตรวจสอบจากส่วนกลาง

ระยะเวลาดำเนินโครงการ : ๒ ปี

พื้นที่เป้าหมาย / สถานที่ดำเนินโครงการ : ทั่วประเทศ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. อัตราการรักษาหาย (Success Rate) ของผู้ป่วยวัณโรคในกลุ่มเสี่ยงเพิ่มมากขึ้น
๒. อัตราการขาดยาของผู้ป่วยวัณโรคในกลุ่มเสี่ยงลดลง
๓. อัตราการเกิดวัณโรคคือยาลดลง
๔. อัตราการเกิดผู้ป่วยรายใหม่ลดลง
๕. เกิดนวัตกรรมใหม่ในการดูแลผู้ป่วยวัณโรค
๖. มีการพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ในการดูแลผู้ป่วยวัณโรค ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

